

REPUBLIKA HRVATSKA
VLADA REPUBLIKE HRVATSKE

NACRT

PRIJEDLOG
ZAKONA O REFERENDUMU,
S KONAČNIM PRIJEDLOGOM ZAKONA

Zagreb, travanj 2011.

**PRIJEDLOG
ZAKONA O REFERENDUMU,
S KONAČNIM PRIJEDLOGOM ZAKONA**

I. USTAVNA OSNOVA ZA DONOŠENJE ZAKONA

Ustavna osnova za donošenje ovog Zakona nalazi se u odredbi članka 45., odredbi članka 86. (u pročišćenom tekstu Ustava Republike Hrvatske – „Narodne novine“, broj 85/2010 označenom kao članak 87.) stavka 6. Ustava Republike Hrvatske („Narodne novine“, broj 56/90, 135/97, 8/98 – pročišćeni tekst, 113/2000, 124/2000 – pročišćeni tekst, 28/2001, 41/2001 – pročišćeni tekst, 55/01 – isp., 76/2010 i 85/2010 – pročišćeni tekst).

II. OCJENA STANJA I OSNOVNA PITANJA KOJA SE TREBAJU UREDITI ZAKONOM TE POSLJEDICE KOJE ĆE DONOŠENJEM ZAKONA PROISTEĆI

U Republici Hrvatskoj referendum je uređen Zakonom o referendumu i drugim oblicima osobnog sudjelovanja u obavljanju državne vlasti i lokalne i područne (regionalne) samouprave („Narodne novine“ broj 33/96, 92/01, 58/06 – Odluka USRH, 69/07 – Odluka USRH i 38/09).

Promjenom Ustava Republike Hrvatske koju je donio Hrvatski sabor na sjednici održanoj 16. lipnja 2010. godine, a koja je objavljena u "Narodnim novinama", broj 76/2010. izmijenjene su i dopunjene odredbe članka 45., članka 86. i članka 141. Ustava Republike Hrvatske koje se odnose na pitanja prava sudjelovanja u postupku odlučivanja na državnom referendumu, te načina donošenja odluke na državnom referendumu, odnosno na referendumu za udruživanje i razdruživanje.

Promjenom Ustava Republike Hrvatske dopunjen je i članak 132. Ustava Republike Hrvatske na način da je dodan stavak 4. kojim je utvrđeno da prava iz ovoga članka u Republici Hrvatskoj ostvaruju i građani Europske unije, nakon pristupanja Republike Hrvatske Europskoj uniji.

Budući da je člankom 132. stavkom 3. Ustava Republike Hrvatske propisano da građani mogu neposredno sudjelovati u upravljanju lokalnim poslovima, putem zborova, referenduma i drugih oblika neposrednog odlučivanja u skladu sa zakonom i statutom, ovim Zakonom utvrđuje se pravo državljana druge države članice Europske unije na neposredno sudjelovanje u obavljanju lokalnih poslova, putem lokalnog referenduma na način propisan odredbama zakona kojim se uređuje ostvarivanje prava državljana drugih država članica Europske unije u izborima za predstavnička tijela jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave.

Prijedlog Zakona o referendumu je propis čije donošenje predstavlja usklađivanje s Promjenom Ustava, a time posredno i s pravnom stečevinom Europske unije u području ostvarivanja prava glasovanja.

Nakon Promjene Ustava Republike Hrvatske („Narodne novine“, broj 76/10) donesen je Ustavni zakon za provedbu Ustava Republike Hrvatske („Narodne novine“, broj 121/10). Prema članku 3. navedenog Zakona, zakoni kojima se omogućuje primjena odredbi Ustava koje se ne mogu neposredno primijeniti, donijet će se u rokovima propisanim Ustavnim zakonom za provedbu Ustava Republike Hrvatske. Člankom 7. istog Zakona utvrđen je rok od 6 mjeseci od dana proglašenja Ustavnog zakona za usklađivanje zakona koji se odnosi na referendum.

Imajući u vidu nužnost usklađivanja odredbi Zakona o referendumu i drugim oblicima osobnog sudjelovanja u obavljanju državne vlasti i lokalne i područne (regionalne) samouprave, kao i postojeće nedostatke tog Zakona, predlaže se donošenje novog Zakona o referendumu.

Osnovna pitanja koja se trebaju urediti ovim Zakonom odnose se na utvrđivanje postupka raspisivanja i provedbe referenduma.

U izradi Nacrta prijedloga Zakona o referendumu preuzet je dio odredbi iz postojećeg zakona, pojedine odredbe usklađene su, osim s Ustavom Republike Hrvatske, i s odredbama drugih važećih zakona te su ugrađene nove zakonske odredbe.

U odnosu na dosadašnji Zakon o referendumu i drugim oblicima osobnog sudjelovanja u obavljanju državne vlasti i lokalne i područne (regionalne) samouprave, naziv novog Zakona, kao i sam predmet Zakona, promijenjeni su. Naime, Ustavom je propisano da se o referendumu donosi zakon. Istovremeno, neposredno sudjelovanje građana u upravljanju lokalnim poslovima putem zborova i drugih oblika neposrednog odlučivanja uređeno je posebnim propisima, slijedom čega nije potrebno isto propisivati i ovim Zakonom.

Odredbom Zakona o referendumu i drugim oblicima osobnog sudjelovanja u obavljanju državne vlasti i lokalne i područne (regionalne) samouprave bilo je utvrđeno da pravo sudjelovati na državnom referendumu imaju hrvatski državljani koji imaju prebivalište i prebivaju u Republici Hrvatskoj najmanje godinu dana bez prekida do dana održavanja referenduma, a koja je u dijelu „koji imaju prebivalište i prebivaju u Republici Hrvatskoj, najmanje godinu dana bez prekida do dana održavanja referenduma“ ukinuta Odlukom Ustavnog suda Republike Hrvatske Broj: U-I-2051/2007 od 05. lipnja 2007. godine („Narodne novine“, broj 69/07).

Novom odredbom Zakona kojom se isti usklađuje sa Promjenom članka 45. Ustava Republike Hrvatske širi se pravo sudjelovanja u postupku odlučivanja na državnom referendumu na sve hrvatske državljane s navršenih 18 godina (birači) bez obzira na njihovo prebivalište u Republici Hrvatskoj ili kojoj drugoj stranoj državi te se utvrđuje da u postupku odlučivanja na državnom referendumu imaju pravo sudjelovati svi hrvatski državljani s navršenih 18 godina (birači) koji imaju opće i jednako biračko pravo, bez obzira na to gdje imaju prebivalište. Hrvatski državljani bez prebivališta u Republici Hrvatskoj svoje pravo sudjelovanja u postupku odlučivanja na državnom referendumu ostvaruju na biračkim mjestima u diplomatsko-konzularnim predstavništvima u stranoj državi u kojoj prebivaju.

Nadalje, u pogledu pitanja koje se odnosi na način donošenja odluke na referendumu, odnosno broj glasova birača izašlih na referendum da bi odluka bila valjana, postojala je u hrvatskom zakonodavstvu pravna neujednačenost. Tako je u dosadašnjoj odredbi članka 86. stavak 4. Ustava bilo propisano da se na referendumu odlučuje većinom birača koji su

glasovali, uz uvjet da je referendumu pristupila većina od ukupnog broja birača u RH. Odredbom članka 141. stavak 4. Ustava bilo je utvrđeno da se odluka o udruživanju Republike Hrvatske donosi na referendumu većinom glasova ukupnog broja birača u državi.

Dosadašnjom odredbom članka 6. stavak 2. Zakona o referendumu i drugim oblicima osobnog sudjelovanja u obavljanju državne vlasti i lokalne i područne (regionalne) samouprave bilo je propisano da se na državnom referendumu odlučuje većinom birača koji su glasovali, uz uvjet da je referendumu pristupila većina od ukupnog broja birača upisanih u popis birača RH, ako za pojedina pitanja Ustavom Republike Hrvatske nije bilo drugačije određeno. Stavkom 3. istog članka bilo je propisano da se na lokalnom referendumu odlučuje većinom birača koji su glasovali, uz uvjet da je referendumu pristupila većina od ukupnog broja birača upisanih u popis birača jedinice lokalne samouprave, odnosno jedinice područne (regionalne) samouprave u kojoj je raspisan referendum. Nadalje, odredbom članka 58. stavak 2. Zakona propisano je da se na savjetodavnom referendumu odlučuje većinom glasova birača koji su izašli na glasovanje.

Stoga, da bi se preciznije uredilo pitanje donošenja valjane odluke u postupku odlučivanja na državnom referendumu, te uklonile navedene nepreciznosti i dvojbe, a s obzirom da je Promjenom Ustava Republike Hrvatske utvrđen jedinstveni kriterij da se na referendumu odlučuje većinom birača koji su pristupili referendumu, odredbe Zakona o odlučivanju na državnom i lokalnom referendumu usklađene su s ustavnim odredbama.

Nadalje, odredbe Zakona usklađuju se i s Odlukom Ustavnog suda Republike Hrvatske broj U-I-177/2002 od 20. travnja 2006. („Narodne novine“, broj 58/06) kojom je Ustavni sud ukinuo članak 9. Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o referendumu i drugim oblicima osobnog sudjelovanja u obavljanju državne vlasti i lokalne i područne (regionalne) samouprave u dijelu koji se odnosi na odredbe članka 8.h Zakona o referendumu, utvrdivši da se ocjenjivati može samo suglasnost referendumskog pitanja s Ustavom, ali ne i sa zakonom, te da zakonodavac nije bio ovlašten propisati mogućnost ocjenjivanja suglasnosti referendumskog pitanja sa zakonom. Naime, člankom 8.h bilo je propisano da Hrvatski sabor kada zaprimi zahtjev za raspisivanje referenduma može u roku od 30 dana zatražiti da Ustavni sud utvrdi je li referendumsko pitanje, odnosno način izjašnjavanja birača o potrebi da se zatraži raspisivanje referenduma u skladu s Ustavom i zakonom.

Stoga se predlaže nova odredba koja je usklađena s pravnim stajalištem Ustavnog suda u navedenoj Odluci od 20. travnja 2006. godine i odredbom članka 95. Ustavnog zakona o Ustavnom sudu Republike Hrvatske („Narodne novine“, broj 99/99, 29/02 i 49/02 – pročišćeni tekst). Navedenom odredbom članka 95. propisano je da će na zahtjev Hrvatskoga sabora Ustavni sud, u slučaju kad deset posto od ukupnog broja birača u RH zatraži raspisivanje referenduma, utvrditi je li sadržaj referendumskog pitanja u skladu s Ustavom i jesu li ispunjene pretpostavke iz članka 86. stavak 1. do 3. Ustava Republike Hrvatske za njegovo raspisivanje.

Nadalje, predlaže se uređivanje savjetodavnog referenduma koji može biti državni i lokalni. Hrvatski sabor može raspisati savjetodavni referendum o drugim pitanjima iz svog djelokruga, osim o prijedlogu za promjenu Ustava i o prijedlogu zakona, a predstavničko tijelo jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave može raspisati savjetodavni referendum o pitanjima iz svog djelokruga.

Postupak izjašnjavanja birača o potrebi raspisivanja državnog i lokalnog referenduma detaljnije je razrađen.

Predloženo je produženje roka za prikupljanje potpisa birača u postupku izjašnjavanja o potrebi raspisivanja državnog referenduma s 15 na 30 dana, dok je za prikupljanje potpisa birača u postupku izjašnjavanja o potrebi raspisivanja lokalnog referenduma predložen rok od 15 dana. Također je predloženo propisivanje roka za dostavu zahtjeva za raspisivanje referenduma, kao i mogućnost traženja da nadležna tijela državne uprave u okviru svojeg djelokruga provjere je li se o potrebi raspisivanja referenduma izjasnio dovoljan broj birača na način propisan ovim Zakonom.

Također se predlaže i propisivanje postupanja Hrvatskog sabora po zaprimanju zahtjeva za raspisivanje državnog referenduma, odnosno predstavničkog tijela jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave za raspisivanje lokalnog referenduma, kao i roka za raspisivanje referenduma.

Predlaže se da se lokalni referendum u županiji, Gradu Zagrebu, gradu i općini raspisuje na prijedlog dvadeset posto birača od ukupnog broja birača u županiji, Gradu Zagrebu, gradu i općini.

Predloženim odredbama Prijedloga zakona postiže se:

- usklađivanje Zakona o referendumu s Promjenom Ustava Republike Hrvatske koju je donio Hrvatski sabor na sjednici održanoj 16. lipnja 2010. godine, a prema kojoj se širi pravo na sudjelovanje u postupku odlučivanja na državnom referendumu na sve hrvatske državljane s navršenih 18 godina (birači) bez obzira na njihovo prebivalište u Republici Hrvatskoj ili kojoj stranoj državi, zatim kojom se utvrđuje da se odluka na državnom referendumu donosi većinom birača koji su pristupili referendumu, te kojom se sukladno Ustavu proširuje pravo na neposredno sudjelovanje u upravljanju lokalnim poslovima i na građane Europske unije. Izmjene i dopune Ustava Republike Hrvatske vezane uz pristupanje Republike Hrvatske Europskoj uniji u dijelu koji se odnosi i na članke 45., 86., 132. i 141. (referendum) ujedno znače usklađivanje zakonodavstva Republike Hrvatske s pravnom stečevinom Europske unije u području ostvarivanja prava glasovanja, odnosno prava odlučivanja na referendumu,
- detaljnija razrada pojedinih instituta u uređivanju raspisivanja i provedbe referenduma kao oblika neposrednog odlučivanja građana.

Donošenjem ovoga Zakona uskladit će se pravni okvir za odlučivanje na referendumu koji će, prije svega, omogućiti provođenje referenduma za pristupanje Republike Hrvatske Europskoj uniji sukladno odredbama Ustava Republike Hrvatske.

III. OCJENA I IZVORI POTREBNIH SREDSTAVA ZA PROVOĐENJE ZAKONA

Za provedbu ovoga Zakona, odnosno za provedbu referenduma u Državnom proračunu Republike Hrvatske za 2011. godinu osigurana su sredstava u iznosu od 50.000.000,00 kuna.

IV. PRIJEDLOG DA SE ZAKON DONESE PO HITNOM POSTUPKU

Člankom 7. Ustavnog zakona za provedbu Ustava Republike Hrvatske utvrđena je obveza usklađivanja zakona koji se odnosi na referendum u roku od 6 mjeseci od dana proglašenja Ustavnog zakona. S obzirom da je Ustavni zakon za provedbu Ustava Republike Hrvatske proglašen 22. listopada 2010. godine, rok do kojeg se Zakon o referendumu treba uskladiti ističe 22. travnja 2011. godine. Stoga se predlaže donošenje Zakona u hitnom postupku, sukladno članku 159. Poslovnika Hrvatskog sabora.

V. TEKST KONAČNOG PRIJEDLOGA ZAKONA, S OBRAZLOŽENJEM

Uz prijedlog za donošenje ovog Zakona dostavlja se tekst Konačnog prijedloga Zakona o referendumu, s obrazloženjem.

KONAČNI PRIJEDLOG ZAKONA O REFERENDUMU

I. OPĆE ODREDBE

Predmet Zakona

Članak 1.

Ovim Zakonom uređuje se raspisivanje i provedba referenduma.

Referendum

Članak 2.

Referendum je oblik neposrednog odlučivanja birača o pitanjima određenim Ustavom Republike Hrvatske i o pitanjima iz samoupravnog djelokruga jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave određenim zakonom i statutom.

Neposredno odlučivanje birača može se provoditi na državnom i lokalnom referendumu.

Državni i lokalni referendum mogu biti obvezujući i savjetodavni.

Pravo odlučivanja na referendumu

Članak 3.

Pravo odlučivanja na referendumu imaju hrvatski državljani s navršениh 18 godina (birači) koji imaju opće i jednako biračko pravo.

Na lokalnom referendumu imaju pravo odlučivati birači koji imaju prebivalište na području jedinice lokalne, odnosno područne (regionalne) samouprave za koju je raspisan referendum.

Pravo odlučivanja državljana druge države članice Europske unije

Članak 4.

Pod jednakim uvjetima koji vrijede za državljane Republike Hrvatske, državljani druge države članice Europske unije mogu neposredno sudjelovati u obavljanju lokalnih poslova, putem lokalnog referenduma na način propisan odredbama zakona kojim se uređuje ostvarivanje prava državljana drugih država članica Europske unije u izborima za predstavnička tijela jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave.

Nemogućnost pozivanja na odgovornost

Članak 5.

Nitko ne može biti pozvan na odgovornost zbog odlučivanja na referendumu ili zbog toga što na njemu nije sudjelovao.

II. RASPISIVANJE REFERENDUMA

Raspisivanje državnog referenduma

Članak 6.

Državni referendum mogu raspisati Hrvatski sabor i Predsjednik Republike Hrvatske.

Hrvatski sabor može raspisati državni referendum o prijedlogu za promjenu Ustava, o prijedlogu zakona ili o drugom pitanju iz svog djelokruga.

Hrvatski sabor može raspisati savjetodavni referendum o drugim pitanjima iz svog djelokruga, osim o prijedlogu za promjenu Ustava i o prijedlogu zakona.

Predsjednik Republike može na prijedlog Vlade i uz supotpis predsjednika Vlade raspisati državni referendum o prijedlogu promjene Ustava ili o drugom pitanju za koje drži da je važno za neovisnost, jedinstvenost i opstojnost Republike Hrvatske.

Hrvatski sabor će raspisati državni referendum o pitanjima iz stavka 2. i 4. ovoga članka ako to zatraži deset posto od ukupnog broja birača u Republici Hrvatskoj.

Državni referendum mora se raspisati radi donošenja odluke o udruživanju Republike Hrvatske u saveze s drugim državama i odluke o razdruživanju Republike Hrvatske.

Hrvatski sabor će raspisati državni referendum iz stavka 6. ovog članka.

Raspisivanje lokalnog referenduma

Članak 7.

Lokalni referendum može se raspisati za područje jedinice lokalne, odnosno područne (regionalne) samouprave, a raspisuje ga predstavničko tijelo jedinice.

Predstavničko tijelo može pod uvjetima propisanim zakonom kojim se uređuje sustav lokalne i područne (regionalne) samouprave i statutom, raspisati referendum radi odlučivanja o prijedlogu o promjeni statuta, o prijedlogu općeg akta ili drugog pitanja iz djelokruga predstavničkog tijela, kao i o drugim pitanjima određenim zakonom i statutom jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave.

Predstavničko tijelo može raspisati savjetodavni referendum o pitanjima iz svog djelokruga.

Članak 8.

Referendum u županiji raspisuje županijska skupština, u Gradu Zagrebu Gradska skupština Grada Zagreba, u gradu gradsko vijeće i u općini općinsko vijeće.

Referendum se raspisuje na prijedlog jedne trećine članova predstavničkog tijela, na prijedlog župana, gradonačelnika Grada Zagreba, gradonačelnika, odnosno općinskog načelnika ili na prijedlog dvadeset posto od ukupnog broja birača u jedinici.

U Gradu Zagrebu, gradu i općini referendum se raspisuje i na prijedlog polovine mjesnih odbora.

III. ZAHTJEV BIRAČA ZA RASPISIVANJE REFERENDUMA

Organiziranje izjašnjavanja birača

Članak 9.

Ako birači ocijene da postoji potreba za raspisivanjem referenduma o prijedlogu za promjenu Ustava Republike Hrvatske, o prijedlogu zakona ili o drugom pitanju iz djelokruga Hrvatskoga sabora ili o pitanju za koje drže da je važno za neovisnost, jedinstvenost i opstojnost Republike Hrvatske osnovat će organizacijski odbor za izjašnjavanje birača o potrebi da se zatraži raspisivanje državnog referenduma (u daljnjem tekstu: Organizacijski odbor).

Ako birači ocijene da postoji potreba za raspisivanjem lokalnog referenduma radi odlučivanja o prijedlogu o promjeni statuta, o prijedlogu općeg akta ili drugog pitanja iz djelokruga predstavničkog tijela, kao i o drugih pitanjima određenim zakonom i statutom jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave, odredit će jednu ili više osoba za organiziranje izjašnjavanja birača o potrebi raspisivanja lokalnog referenduma (u daljnjem tekstu: Organizator).

Odluka o izjašnjavanju birača o potrebi raspisivanja referenduma

Članak 10.

Organizacijski odbor, odnosno Organizator donosi odluku o izjašnjavanju birača o potrebi raspisivanja referenduma.

Odluka iz stavka 1. ovoga članka sadrži:

- razloge i ocjenu potrebe za raspisivanje referenduma
- jasno formulirano pitanje o kojem se traži raspisivanje referenduma,
- rok unutar kojeg će se sakupljati potpisi birača koji ne može biti duži od 30 dana za državni referendum, odnosno 15 dana za lokalni referendum.

Odluka o izjašnjavanju birača o potrebi raspisivanja državnog referenduma objavljuje

se u dnevnom tisku i drugim sredstvima javnog priopćavanja.

Odluka o izjašnjavanju birača o potrebi raspisivanja lokalnog referenduma objavljuje se u lokalnim sredstvima javnog priopćavanja.

Mjesta za izjašnjavanje birača

Članak 11.

Izjašnjavanje birača o potrebi raspisivanja referenduma može se održavati na svakom za to prikladnom mjestu utvrđenom odlukom predstavničkog tijela jedinice lokalne samouprave.

Organizacijski odbor, odnosno Organizator dužan je nadležnoj policijskoj upravi prijaviti mjesta na kojima će se održavati izjašnjavanje birača, pet dana prije početka izjašnjavanja.

Mjesta na kojima će se održavati izjašnjavanje moraju biti označena i uočljiva, a njihovo označavanje ne smije sadržavati državna obilježja.

Sadržaj popisa za izjašnjavanje

Članak 12.

Na svakom mjestu iz članka 11. ovoga Zakona mora biti popis s uvezanim listovima koji će sadržavati jasno formulirano pitanje o kojem se traži raspisivanje referenduma i jasno odijeljene vodoravne redove unaprijed obrojčane rednim brojevima.

Birači upisuju u prvi slobodni red uvezanog popisa iz stavka 1. ovog članka svoje ime i prezime, adresu prijavljenog prebivališta prema važećoj osobnoj iskaznici i osobni identifikacijski broj (OIB) te se osobno potpisuju.

Pravo na izjašnjavanje

Članak 13.

Birač se može izjasniti samo na jednom od mjesta na kojem se održava izjašnjavanje.

Izjašnjavati se mogu birači koji imaju pravo odlučivati na referendumu čije se raspisivanje traži.

Dostava popisa

Članak 14.

Nakon isteka roka za sakupljanje potpisa birača, svi popisi se dostavljaju Organizacijskom odboru, odnosno Organizatoru.

Organizacijski odbor, odnosno Organizator provjerava je li izjašnjavanje provedeno u skladu sa zakonom.

Rok za dostavu zahtjeva za raspisivanje referenduma

Članak 15.

Ako Organizacijski odbor utvrdi da se o potrebi za raspisivanje državnog referenduma izjasnilo dovoljno birača na način propisan ovim Zakonom, uputit će predsjedniku Hrvatskoga sabora zahtjev za raspisivanje državnog referenduma u roku od 3 dana od dana isteka roka određenog za prikupljanje potpisa.

Ako Organizator utvrdi da se o potrebi raspisivanja lokalnog referenduma izjasnilo dovoljno birača na način propisan ovim Zakonom, uputit će predsjedniku predstavničkog tijela zahtjev za raspisivanje referenduma u roku od 3 dana od dana isteka roka određenog za prikupljanje potpisa.

Uz zahtjev iz stavka 1. i 2. ovoga članka dostavljaju se i svi popisi kojima se dokazuje da je raspisivanje referenduma zatražio potreban broj birača.

Postupanje Hrvatskog sabora po zaprimanju zahtjeva za raspisivanje državnog referenduma

Članak 16.

Kada zaprimi zahtjev za raspisivanje državnog referenduma, Hrvatski sabor može zatražiti u roku od 30 dana da nadležna tijela državne uprave u okviru svojeg djelokruga provjere je li se o potrebi raspisivanja državnog referenduma izjasnilo deset posto birača od ukupnog broja birača u Republici Hrvatskoj na način propisan ovim Zakonom.

Ako Hrvatski sabor zatraži provjeru podataka iz stavka 1. ovog članka, odredit će rok u kojem podaci moraju biti provjereni.

Kada nadležna tijela iz stavka 1. ovog članka utvrde i obavijeste Hrvatski sabor da nisu ispunjeni uvjeti za raspisivanje državnog referenduma, referendum se neće raspisati.

Kada zaprimi zahtjev za raspisivanje državnog referenduma Hrvatski sabor može u roku od 30 dana zatražiti od Ustavnog suda Republike Hrvatske da utvrdi je li sadržaj referenduskog pitanja u skladu s Ustavom i jesu li ispunjene pretpostavke iz članka 86. stavka 1. do 3. Ustava Republike Hrvatske za njegovo raspisivanje.

Ako Ustavni sud Republike Hrvatske utvrdi da sadržaj referenduskog pitanja nije u skladu s Ustavom Republike Hrvatske, odnosno da nisu ispunjene pretpostavke iz članka 86. stavka 1. do 3. Ustava Republike Hrvatske za njegovo raspisivanje, referendum se neće raspisati.

Rok za raspisivanje državnog referenduma

Članak 17.

Rok za raspisivanje državnog referenduma je 120 dana od dana kada je zahtjev zaprimljen u Hrvatskom saboru.

Ako je Hrvatski sabor zatražio provjeru podataka iz članka 16. stavka 1. ovoga Zakona, rok za raspisivanje referenduma je 120 dana od dana dostave obavijesti nadležnih tijela državne uprave.

Ako je Hrvatski sabor zatražio ocjenu ustavnosti iz članka 16. stavka 4. ovoga Zakona, rok za raspisivanje referenduma je 120 dana od dana kada je u Ustavni sud Republike Hrvatske utvrdio da je sadržaj referenduskog pitanja u skladu s Ustavom Republike Hrvatske, odnosno da su ispunjene pretpostavke iz članka 86. stavka 1. do 3. Ustava Republike Hrvatske za njegovo raspisivanje.

Postupanje predstavničkog tijela po zaprimanju zahtjeva za raspisivanje lokalnog referenduma

Članak 18 .

Kada zaprimi zahtjev za raspisivanje lokalnog referenduma, predstavničko tijelo može zatražiti u roku od 15 dana da nadležna tijela državne uprave u okviru svojeg djelokruga provjere je li se o potrebi raspisivanja lokalnog referenduma izjasnilo dvadeset posto birača od ukupnog broja birača u jedinici na način propisan ovim Zakonom.

Ako predstavničko tijelo zatraži provjeru podataka iz stavka 1. ovog članka, odredit će rok u kojem podaci moraju biti provjereni.

Kada nadležna tijela državne uprave utvrde i obavijeste predstavničko tijelo da nisu ispunjeni uvjeti za raspisivanje lokalnog referenduma, referendum se neće raspisati.

Rok za raspisivanje lokalnog referenduma

Članak 19 .

Rok za raspisivanje lokalnog referenduma je 30 dana od dana kada je zahtjev zaprimljen u predstavničkom tijelu.

Ako je predstavničko tijelo zatražilo provjeru podataka iz članka 18. stavka 1. ovoga Zakona, rok za raspisivanje referenduma je 30 dana od dana dostave obavijesti nadležnih tijela državne uprave.

Nadzor zakonitosti odluke o raspisivanju lokalnog referenduma

Članaka 20.

Nadzor zakonitosti odluke predstavničkog tijela jedinice lokalne, odnosno područne (regionalne) samouprave o raspisivanju lokalnog referenduma provodi se sukladno zakonu kojim se uređuje nadzor zakonitosti rada i akata tijela jedinice lokalne, odnosno područne (regionalne) samouprave.

IV. ODLUČIVANJE NA REFERENDUMU

Odlučivanje

Članak 21.

Na referendumu birači odlučuju neposredno tajnim glasovanjem.

Na referendumu se odlučuje većinom birača koji su pristupili referendumu.

Odluka donesena na referendumu obvezatna je.

Na savjetodavnom referendumu se odlučuje većinom birača koji su pristupili referendumu, a donesena odluka nije obvezatna.

Ograničenja vezana uz referendum

Članak 22.

Nadležno tijelo državne vlasti i tijelo lokalne odnosno područne (regionalne) samouprave nema pravo donijeti pravni akt ili odluku koja je sadržajno suprotna odluci donesenoj na referendumu, prije protoka roka od godine dana od dana održavanja referenduma.

O istom pitanju, odnosno pitanjima ne može se ponovno raspisati referendum prije protoka roka od godine dana od dana održanog referenduma.

Odredba stavka 1. ovoga članka ne odnosi se na slučaj obveznog raspisivanja referenduma iz članka 6. stavka 5. i 6. ovoga Zakona.

V. ODLUKA O RASPISIVANJU REFERENDUMA

Sadržaj odluke

Članak 23.

Referendum se raspisuje odlukom.

Odluka o raspisivanju referenduma sadrži:

- naziv tijela koje raspisuje referendum,
- područje za koje se raspisuje referendum,
- referendumsko pitanje ili naziv akta o kojem će birači odlučivati na referendumu, odnosno jedan ili više prijedloga o kojem će birači odlučivati na referendumu,

- obrazloženje referenduskog pitanja, odnosno akta o kojem se raspisuje referendum, odnosno obrazloženje jednog ili više prijedloga o kojem će birači odlučivati na referendumu,
- dan održavanja referenduma.

Objavljivanje odluke

Članak 24.

Odluka o raspisivanju državnog referenduma objavljuje se u „Narodnim novinama“, dnevnom tisku i drugim sredstvima javnog priopćavanja.

Odluka o raspisivanju lokalnog referenduma objavljuje se u službenom glasilu jedinice lokalne, odnosno područne (regionalne) samouprave, lokalnim sredstvima javnog priopćavanja i na drugi pogodan način.

Rok za održavanje referenduma

Članak 25.

Državni referendum radi donošenja odluke o udruživanju Republike Hrvatske u saveze s drugim državama i odluke o razdruživanju Republike Hrvatske mora se održati u roku od 30 dana od dana donošenja odluke Hrvatskog sabora.

Od dana objave odluke o raspisivanju državnog referenduma o drugim pitanjima i lokalnog referenduma do dana održavanja referenduma ne smije proći manje od 30 niti više od 60 dana.

VI. TIJELA ZA PROVEDBU REFERENDUMA

Tijela

Članak 26.

Tijela za provedbu referenduma su: Državno izborno povjerenstvo Republike Hrvatske, županijsko povjerenstvo, povjerenstvo Grada Zagreba, gradsko povjerenstvo i općinsko povjerenstvo za provedbu referenduma te glasački odbori.

Državno izborno povjerenstvo

Članak 27.

Državno izborno povjerenstvo (u daljnjem tekstu: Državno povjerenstvo) je stalno i neovisno tijelo čiji se sastav i način izbora uređuje posebnim zakonom.

Sastav povjerenstava

Članak 28.

Povjerenstva za provedbu referenduma imaju predsjednika, zamjenika predsjednika i četiri člana.

Predsjednik, zamjenik predsjednika i članovi povjerenstava moraju biti pravne struke.

Način imenovanja povjerenstava

Članak 29.

Za provedbu državnog referenduma Državno povjerenstvo imenuje županijska povjerenstva i povjerenstvo Grada Zagreba, a županijska povjerenstva imenuju gradska i općinska povjerenstva.

Za provedbu lokalnog referenduma u županiji županijska skupština imenuje županijsko povjerenstvo, a županijsko povjerenstvo imenuje gradska i općinska povjerenstva.

Za provedbu lokalnog referenduma u Gradu Zagrebu, gradu i općini, Gradska skupština Grada Zagreba imenuje povjerenstvo Grada Zagreba, a gradsko, odnosno općinsko vijeće imenuju gradsko, odnosno općinsko povjerenstvo.

Glasački odbori

Članak 30.

Za svako glasačko mjesto imenuje se glasački odbor.

Glasački odbor ima predsjednika, zamjenika predsjednika i četiri člana.

Glasačke odbore imenuje povjerenstvo Grada Zagreba, gradsko i općinsko povjerenstvo.

Glasački odbori za svako glasačko mjesto imenuju se najkasnije u roku od osam dana prije održavanja referenduma.

Ovlasti Državnog povjerenstva

Članak 31.

Državno povjerenstvo:

- brine za zakonitu provedbu državnog referenduma,
- određuje glasačka mjesta i imenuje predsjednika i članove glasačkog odbora u diplomatsko-konzularnim predstavništvima Republike Hrvatske,

- određuje vrijeme glasovanja,
- daje obvezatne upute za rad povjerenstava za provedbu državnog referenduma i glasačkih odbora u jedinicama lokalne i područne (regionalne) samouprave,
- propisuje obrasce u postupku pripreme i provedbe državnog referenduma,
- nadzire rad povjerenstva za provedbu državnog referenduma u jedinicama lokalne i područne (regionalne) samouprave i pruža im stručnu pomoć,
- utvrđuje i objavljuje službene rezultate provedenog glasovanja na državnom referendumu,
- obavlja druge poslove propisane zakonom.

Obvezatne upute objavljuju se u „Narodnim novinama“, na Hrvatskoj radioteleviziji i u dnevnom tisku.

Ovlasti županijskog povjerenstva

Članak 32.

Županijsko povjerenstvo:

- brine se za zakonitu provedbu referenduma u županiji,
- nadzire rad gradskih i općinskih povjerenstva,
- obavlja sve tehničke pripreme za provedbu državnog referenduma u skladu s obvezatnim uputama Državnog povjerenstva,
- kod provođenja državnog referenduma prikuplja i zbraja rezultate glasovanja na glasačkim mjestima u županiji i dostavlja ih Državnom povjerenstvu,
- kod provođenja lokalnog referenduma u županiji određuje vrijeme glasovanja,
- kod provođenja lokalnog referenduma u županiji daje upute za rad gradskih i općinskih povjerenstava te glasačkih odbora.
- propisuje obrasce u postupku pripreme i provedbe lokalnog referenduma u županiji,
- utvrđuje i proglašava rezultat lokalnog referenduma u županiji,
- obavlja i druge poslove određene ovim Zakonom.

Ovlasti povjerenstva Grada Zagreba

Članak 33.

Povjerenstvo Grada Zagreba:

- brine se za zakonitu provedbu referenduma u Gradu Zagrebu,
- obavlja sve tehničke pripreme za provedbu državnog referenduma u skladu s obvezatnim uputama Državnog povjerenstva,
- određuje glasačka mjesta i imenuje glasačke odbore u Gradu Zagrebu,
- kod provođenja državnog referenduma prikuplja i zbraja rezultate glasovanja s glasačkih mjesta u Gradu Zagrebu i dostavlja ih Državnom povjerenstvu,
- kod provođenja lokalnog referenduma u Gradu Zagrebu određuje vrijeme glasanja,
- kod provođenja lokalnog referenduma u Gradu Zagrebu utvrđuje i proglašava rezultat referenduma,
- obavlja i druge poslove određene ovim Zakonom.

Ovlasti gradskog, odnosno općinskog povjerenstva

Članak 34.

Gradsko, odnosno općinsko povjerenstvo:

- brine se za zakonitu provedbu referenduma u gradu, odnosno općini,
- određuje glasačka mjesta i imenuje glasačke odbore u gradu, odnosno općini,
- kod provođenja državnog referenduma, odnosno lokalnog referenduma u županiji prikuplja i zbraja rezultate glasovanja sa glasačkih mjesta u gradu, odnosno općini i dostavlja ih županijskom povjerenstvu,
- kod provođenja lokalnog referenduma u županiji obavlja sve tehničke pripreme za provedbu referenduma u skladu s uputama županijskog povjerenstva,
- kod provođenja lokalnog referenduma u gradu, odnosno općini određuje vrijeme glasanja,
- kod provođenja lokalnog referenduma u gradu, odnosno općini utvrđuje i proglašava rezultat referenduma
- obavlja ostale poslove određene zakonom. .

Ovlasti glasačkih odbora

Članak 35.

Glasački odbori izravno provode glasovanje birača na glasačkom mjestu te osiguravaju pravilnost i tajnost glasovanja.

VII. PROVEDBA REFERENDUMA

Glasačka mjesta na državnom referendumu

Članak 36.

Glasovanje na državnom referendumu obavlja se, u pravilu, na glasačkim mjestima u Republici Hrvatskoj.

Birači koji imaju prebivalište u Republici Hrvatskoj glasuju na biračkim mjestima na području Republike Hrvatske određenima prema njihovom prebivalištu.

Birači koji imaju prebivalište u Republici Hrvatskoj, a na dan održavanja referenduma se zateknu izvan granica Republike Hrvatske, glasuju u sjedištima diplomatsko-konzularnih predstavništava Republike Hrvatske u stranoj državi u kojoj se nalaze ili na koji drugi način određen zakonom.

Birači koji nemaju prebivalište u Republici Hrvatskoj glasuju na biračkim mjestima u sjedištima diplomatsko-konzularnih predstavništava Republike Hrvatske u stranoj državi u kojoj prebivaju.

Posebna glasačka mjesta i imenovanje glasačkih odbora na tim mjestima

Članak 37.

Birači na službi u oružanim snagama Republike Hrvatske glasuju na državnom referendumu na glasačkim mjestima koja će odrediti ministar nadležan za oružane snage.

Birači koji se kao članovi posade pomorskih i riječnih brodova Hrvatske trgovačke mornarice na dan provedbe državnog referenduma zateknu izvan granica Republike Hrvatske glasuju na glasačkim mjestima koja će odrediti ministar nadležan za pomorski promet.

Birači lišeni slobode glasuju na državnom referendumu na glasačkim mjestima za provedbu glasovanja koja će odrediti ministar nadležan za zatvorski sustav.

Prijedlog za imenovanje glasačkih odbora na glasačkim mjestima iz stavka 1., 2. i 3. ovog članka nadležna ministarstva dostavit će povjerenstvima za provedbu državnog referenduma u roku od 8 dana od dana određivanja glasačkog mjesta.

Po zaprimljenom prijedlogu iz stavka 4. ovog članka, nadležna povjerenstva za provedbu državnog referenduma imenovat će članove glasačkog odbora na posebnim glasačkim mjestima.

Članove glasačkog odbora na glasačkim mjestima iz stavka 1. ovog članka imenuje povjerenstvo Grada Zagreba, odnosno gradsko i općinsko povjerenstvo za provedbu državnog referenduma na čijem se području nalaze ta glasačka mjesta.

Članove glasačkog odbora na glasačkim mjestima iz stavka 2. i 3. ovog članka Zakona imenuje povjerenstvo Grada Zagreba, odnosno gradsko i općinsko povjerenstvo za provedbu državnog referenduma na čijem je području sjedište trgovačkog društva koje je vlasnik broda, odnosno na čijem je području ustanova u kojoj se nalaze osobe lišene slobode.

Glasačka mjesta na lokalnom referendumu

Članak 38.

Glasovanje na lokalnom referendumu obavlja se na glasačkim mjestima na području Grada Zagreba, grada i općine.

Birači koji imaju prebivalište na području jedinice lokalne, odnosno područne (regionalne) samouprave glasuju na glasačkim mjestima iz stavka 1. ovog članka Zakona određenima prema njihovom prebivalištu.

Određivanje glasačkih mjesta

Članak 39.

Nadležna povjerenstva za provedbu referenduma objavit će koja su glasačka mjesta određena, s naznakom koji birači imaju pravo glasovati na pojedinom mjestu, najkasnije pet dana prije održavanja referenduma.

Nadležna povjerenstva odredit će glasačka mjesta ovisno o broju birača, odnosno prostornoj udaljenosti, na način da broj birača na jednom glasačkom mjestu omogući glasovanje svih birača u vremenu određenom za glasovanje.

Svakom glasačkom mjestu određuje se redni broj.

Prostorija za glasovanje

Članak 40.

Za svako glasačko mjesto određuje se posebna prostorija za glasovanje uređena i opremljena na način koji osigurava tajnost glasovanja.

U prostorijama u kojima će se glasovati mogu se isticati državni simboli u skladu s Ustavom Republike Hrvatske i Zakonom o grbu, zastavi i himni Republike Hrvatske te zastavi i lenti Predsjednika Republike Hrvatske. U istim prostorijama mogu se isticati i obilježja jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave sukladno njihovom statutu.

Na svakom glasačkom mjestu mora biti vidno istaknuta odluka o raspisivanju referenduma.

Održavanje reda i mira

Članak 41.

Za čitavo vrijeme glasovanja na glasačkom mjestu moraju biti nazočna najmanje tri člana glasačkog odbora.

Predsjednik glasačkog odbora brine se o održavanju reda i mira na glasačkom mjestu za vrijeme glasovanja.

Ako je to nužno radi očuvanja reda i mira te radi nesmetanog odvijanja glasovanja, predsjednik glasačkog odbora može zatražiti pomoć policije koja je na glasačkom mjestu dužna postupati po njegovim uputama, a u okviru zakonskih ovlasti.

Nitko, osim pripadnika policije na poziv predsjednika glasačkog odbora, ne smije na glasačko mjesto doći naoružan.

Utvrđivanje identiteta

Članak 42.

Predsjednik glasačkog odbora ili od njega ovlašten član dužan je za svakog birača koji pristupi glasovanju utvrditi identitet i provjeriti da li je upisan u izvadak iz popisa birača za dotično glasačko mjesto.

Identitet birača utvrđuje se važećom identifikacijskom ispravom, sukladno posebnim zakonima.

Ako birač nije upisan u izvadak iz popisa birača, predsjednik glasačkog odbora ili od njega ovlaštenu član neće mu dozvoliti glasovanje, osim ako birač svoje biračko pravo na tom glasačkom mjestu ne dokaže potvrdom nadležnog državnog tijela.

Potvrdu iz stavka 3. ovog članka birač je dužan predati glasačkom odboru i ona je sastavni dio izvotka iz popisa birača za dotično glasačko mjesto.

Davanje uputa

Članak 43.

Nakon utvrđivanja prava na glasovanje na glasačkom mjestu, član glasačkog odbora biraču predaje glasački listić, objašnjava način popunjavanja i upućuje ga na mjesto glasovanja.

Članovi glasačkog odbora dužni su biračima dati potrebna objašnjenja o predmetu referenduma i načinu glasovanja.

Posebni načini izjašnjavanja

Članak 44.

Birač koji zbog invalidnosti ili zbog toga što je nepismen ne bi mogao glasovati na način predviđen ovim Zakonom, može doći na glasačko mjesto s drugom osobom koja je pismena i koja će po njegovoj volji i uputi zaokružiti odgovor.

Birač koji zbog teže bolesti, tjelesnog oštećenja ili nemoći nije u mogućnosti pristupiti na glasačko mjesto, može o tome obavijestiti glasački odbor, koji će mu omogućiti glasovanje. U tu svrhu predsjednik glasačkog odbora odredit će dva člana koji će doći na mjesto gdje se birači nalaze i omogućiti mu tajno glasovanje. Birač će sam staviti glasački listić u omotnicu i zatvoriti je u nazočnosti članova glasačkog odbora, koji će ju po dolasku na glasačko mjesto ubaciti u glasačku kutiju.

Glasovanje izvršeno na način utvrđen stavkom 1. i 2. ovoga članka, poimenično će se navesti u zapisnik o radu glasačkog odbora.

Glasački listići

Članak 45.

Glasovanje na referendumu obavlja se glasačkim listićima.

Na svakom glasačkom listiću mora biti naznačena vrsta referenduma za koji se koristi. Glasajući listić sadrži pitanje, odnosno jedan ili više prijedloga o kojem, odnosno kojima birač treba odlučiti na referendumu.

Svaki glasački listić mora imati otisnut serijski broj.

Glasački listić za glasovanje na državnom referendumu tiska se u državnoj tiskari pod neposrednim nadzorom Državnog povjerenstva.

Glasački listić za glasovanje na lokalnom referendumu tiska se u državnoj tiskari pod neposrednim nadzorom nadležnog povjerenstva za provedbu lokalnog referenduma.

Način glasovanja

Članak 46.

Pitanje, odnosno jedan ili više prijedloga na glasačkom listiću moraju biti tako napisani da birač koji glasuje može o pitanju odlučiti »ZA« ili »PROTIV«, odnosno na nedvojbena način odlučiti se za jedan od prijedloga.

Kada se na referendumu odlučuje o nekom pitanju birač na glasačkom listiću zaokružuje riječ »ZA« ili »PROTIV«.

Kada se na referendumu odlučuje o jednom između više prijedloga birač na glasačkom listiću zaokružuje redni broj prijedloga za koji glasuje.

Važeći glasački listić

Članak 47.

Važeći glasački listić je onaj iz kojega se na siguran i nedvojbena način može utvrditi je li birač glasovao „ZA“ ili „PROTIV“ referendumskog pitanja, odnosno za koji je prijedlog glasovao.

Nevažeći glasački listić

Članak 48.

Nevažeći glasački listić je:

- neispunjeni glasački listić
- glasački listić popunjen na način da se ne može sa sigurnošću utvrditi je li se birač izjasnio „ZA“ ili „PROTIV“
- glasački listić na kojem se birač izjasnio za dva ili više prijedloga.

Trajanje glasovanja

Članak 49.

Glasovanje traje neprekidno od sedam do devetnaest sati.

Glasačka mjesta zatvaraju se u devetnaest sati, a biračima koji su se u to vrijeme zatekli na glasačkom mjestu mora se omogućiti glasovanje.

Po završenom glasovanju glasački odbor će najprije prebrojiti neupotrijebljene glasačke listiće i staviti ih u poseban omot koji će zapečatiti.

Nakon toga glasački odbor utvrđuje ukupan broj birača koji su glasovali na tom glasačkom mjestu prema izvratku iz popisa birača i potvrdama nadležnog tijela.

Nakon utvrđivanja broja birača koji su glasovali, glasački odbor pristupa otvaranju glasačke kutije, prebrojavanju glasačkih listića i broja glasova.

Prebrojavanje glasačkih listića

Članak 50.

Ako se prilikom prebrojavanja glasačkih listića utvrdi da je njihov broj manji od utvrđenog broja birača koji su glasovali, vrijedi rezultat glasovanja po glasačkim listićima.

Ako se prilikom prebrojavanja glasačkih listića utvrdi da je njihov broj veći od utvrđenog broja birača koji su glasovali, glasački odbor o tome odmah obavještava nadležno povjerenstvo za provedbu referendumu, uz dostavu izvješća.

Nadležno povjerenstvo odmah raspušta glasački odbor i imenuje novi, a glasovanje na tom mjestu poništava.

Glasovanje na tom glasačkom mjestu se ponavlja sedmog dana od dana prvog glasovanja.

Zapisnik glasačkog odbora

Članak 51.

Glasački odbor o svom radu sastavlja zapisnik u koji se unosi:

- dan i mjesto održavanja referendumu i predmet referendumu,
- osobna imena članova glasačkog odbora,
- ukupan broj birača prema izvratku iz popisa birača,
- broj birača koji su glasovali prema izvratku iz popisa birača,
- broj birača koji su glasovali na osnovu potvrde nadležnog tijela,
- broj neupotrijebljenih glasačkih listića,
- ukupan broj važećih glasačkih listića,
- ukupan broj nevažećih glasačkih listića,
- broj glasova »ZA« kad se glasovalo o nekom pitanju,
- broj glasova »PROTIV« kad se glasovalo o nekom pitanju,
- broj glasova za svaki od prijedloga kad se glasovalo između više prijedloga,
- druge činjenice važne za glasovanje i rad glasačkog odbora.

Svaki član glasačkog odbora može dati svoje primjedbe na zapisnik. Zapisnik potpisuju svi članovi odbora.

Dostava zapisnika i glasačkih listića

Članak 52.

Zapisnik glasačkog odbora zajedno s upotrijebljenim i neupotrijebljenim glasačkim listićima i ostalim glasačkim materijalom glasački odbor dostavlja povjerenstvu Grada Zagreba, gradskom odnosno općinskom povjerenstvu za provedbu državnog referenduma najkasnije u roku od 12 sati nakon zatvaranja glasačkog mjesta.

Rok za utvrđivanje rezultata glasovanja

Članak 53.

Povjerenstvo Grada Zagreba, gradsko povjerenstvo i općinsko povjerenstvo za provedbu državnog referenduma po primitku glasačkog materijala sa svih glasačkih mjesta utvrdit će rezultate glasovanja najkasnije u roku od 36 sati nakon zatvaranja glasačkih mjesta.

Zapisnik povjerenstva

Članak 54.

O svom radu povjerenstvo za provedbu referenduma sastavlja zapisnik u koji se unosi:

- broj birača upisanih u popis birača na svom području,
- broj birača koji su glasovali na osnovu potvrde nadležnog tijela,
- broj neupotrijebljenih glasačkih listića,
- broj važećih glasačkih listića,
- broj nevažećih glasačkih listića,
- broj glasova »ZA«,
- broj glasova »PROTIV«,
- broj glasova za svaki od prijedloga,
- druge činjenice važne za glasovanje i rad povjerenstva za provedbu referenduma.

Svaki član povjerenstva za provedbu referenduma može staviti primjedbe na rad povjerenstva i postupak utvrđivanja rezultata glasovanja i to unijeti u zapisnik. Zapisnik potpisuju svi članovi povjerenstva.

Dostava zapisnika

Članak 55.

Gradsko i općinsko povjerenstvo za provedbu državnog referenduma dužno je zapisnik o svom radu dostaviti županijskom povjerenstvu za provedbu državnog referenduma, a prije isteka roka od 36 sati od zatvaranja glasačkih mjesta.

Izvješće o utvrđivanju rezultata glasovanja

Članak 56.

Županijsko povjerenstvo, odnosno povjerenstvo Grada Zagreba za provedbu državnog referenduma dužno je utvrditi rezultate glasovanja na državnom referendumu održanom u županiji, odnosno u Gradu Zagrebu te izvješće o utvrđivanju rezultata glasovanja dostaviti Državnom povjerenstvu u roku od 48 sati od zatvaranja glasačkih mjesta.

Kod provedbe lokalnog referenduma u županiji, nadležna gradska i općinska povjerenstva dužna su utvrditi rezultate glasovanja na lokalnom referendumu u županiji te izvješće o utvrđivanju rezultata glasovanja dostaviti županijskom povjerenstvu u roku od 48 sati od zatvaranja glasačkih mjesta.

Kod provedbe lokalnog referenduma u Gradu Zagrebu, gradu i općini nadležna povjerenstva dužna su utvrditi rezultate glasovanja na lokalnom referendumu u Gradu Zagrebu, gradu i općini i sastaviti izvješće o utvrđivanju rezultata glasovanja u roku od 48 sati od zatvaranja glasačkih mjesta.

Izvješće iz stavka 1., 2. i 3. ovoga članka sadrži:

- ukupan broj birača upisanih u popis birača u županiji, Gradu Zagrebu, gradu odnosno općini i ukupan broj birača koji su glasovali na referendumu,
- broj neupotrijebljenih glasačkih listića,
- ukupan broj nevažećih glasačkih listića,
- ukupan broj glasova »ZA«,
- ukupan broj glasova »PROTIV«,
- ukupan broj glasova za svaki od prijedloga.

Utvrđivanje rezultat glasovanja na referendumu

Članak 57.

Na temelju rezultata glasovanja na svim glasačkim mjestima Državno povjerenstvo utvrđuje rezultat glasovanja na državnom referendumu, a nadležna lokalna povjerenstva na lokalnom referendumu.

Rezultat glasovanja na referendumu utvrđuje se na temelju:

- ukupnog broja birača upisanih u popise birača i ukupnog broja birača koji su glasovali na referendumu,
- ukupnog broja nevažećih glasačkih listića,
- ukupnog broja glasova »ZA«,
- ukupnog broja glasova »PROTIV«,
- ukupnog broja glasova za svaki prijedlog.

Objava odluke donesene na referendumu

Članak 58.

Nakon što utvrdi rezultate državnog referenduma Državno povjerenstvo dostaviti će izvješće i rezultate glasovanja na referendumu tijelu koje je raspisalo referendum te objaviti odluku donesenu na referendumu u „Narodnim novinama“, u dnevnom tisku kao i na Hrvatskoj radioteleviziji.

Kod provedbe lokalnog referenduma, nadležno povjerenstvo dostavit će izvješće i rezultate glasovanja na referendumu predstavničkom tijelu jedinice lokalne, odnosno područne (regionalne) samouprave koje je raspisalo lokalni referendum te objaviti odluku donesenu na lokalnom referendumu u službenom glasilu jedinice, lokalnim sredstvima javnog priopćavanja te na drugi pogodan način.

VIII. TROŠKOVI ZA PROVEDBU REFERENDUMA

Troškovi državnog referenduma

Članak 59.

Sredstva za podmirenje troškova za provedbu državnog referenduma osiguravaju se u državnom proračunu i njima raspolaže Državno povjerenstvo.

Državno povjerenstvo određuje način korištenja sredstava, provodi nadzor nad njihovim utroškom te dodjeljuje sredstva povjerenstvima za provedbu državnog i savjetodavnog referenduma.

Troškovi lokalnog referenduma

Članak 60.

Sredstva za provedbu lokalnog referenduma osiguravaju se u proračunu jedinice lokalne, odnosno područne (regionalne) samouprave u kojoj se lokalni referendum provodi.

Visinu naknade predsjedniku i članovima povjerenstva za provedbu lokalnog referenduma određuju župan, gradonačelnik Grada Zagreba, gradonačelnik, odnosno općinski načelnik.

IX. ZAŠTITA USTAVNOSTI I ZAKONITOSTI REFERENDUMA

Nadzor ustavnosti i zakonitosti

Članak 61.

Ustavnost i zakonitost državnog i lokalnog referenduma nadzire Državno povjerenstvo i Ustavni sud Republike Hrvatske.

Prigovor

Članak 62.

Zbog nepravilnosti pri provedbi državnog ili lokalnog referenduma na glasačkom mjestu, birač ima pravo podnijeti prigovor Državnom povjerenstvu u roku od 48 sati od završetka glasovanja.

Očitovanje

Članak 63.

Državno povjerenstvo će po primitku prigovora zatražiti od nadležnog tijela očitovanje na navode u prigovoru i glasački materijal koji se odnosi na prigovor.

Rješenje o prigovoru

Članak 64.

Državno povjerenstvo dužno je donijeti rješenje o prigovoru u roku od 48 sati od vremena kada mu je dostavljeno očitovanje i glasački materijal na koji se prigovor odnosi.

Raspuštanje povjerenstva kod provedbe državnog referenduma

Članak 65.

Ako Državno povjerenstvo rješavajući o prigovoru, utvrdi da je bilo nepravilnosti pri provedbi državnog referenduma koje su bitno utjecale, ili su mogle utjecati na rezultat referenduma može raspustiti županijsko povjerenstvo, povjerenstvo Grada Zagreba, gradsko, odnosno općinsko povjerenstvo za provedbu državnog referenduma ili naložiti tim povjerenstvima raspuštanje glasačkih odbora na tom glasačkom mjestu i imenovanje novih.

Ako Državno povjerenstvo raspusti županijsko povjerenstvo, odnosno povjerenstvo Grada Zagreba za provedbu državnog referenduma imenovat će novo povjerenstvo, a ako raspusti gradsko, odnosno općinsko povjerenstvo za provedbu državnog referenduma zatražit će od županijskog povjerenstva za provedbu državnog referenduma imenovanje novog gradskog, odnosno općinskog povjerenstva, odnosno naložiti raspuštanje glasačkog odbora i imenovanje novog.

Raspuštanje povjerenstva kod provedbe lokalnog referenduma

Članak 66.

Ako Državno povjerenstvo rješavajući o prigovoru, utvrdi da je bilo nepravilnosti pri provedbi lokalnog referenduma koje su bitno utjecale, ili su mogle utjecati na rezultat referenduma može raspustiti županijsko povjerenstvo, povjerenstvo Grada Zagreba, gradsko, odnosno općinsko povjerenstvo za provedbu lokalnog referenduma ili naložiti povjerenstvu Grada Zagreba, gradskom, odnosno općinskom povjerenstvu za provedbu lokalnog referenduma raspuštanje glasačkog odbora na tom glasačkom mjestu.

Ako Državno povjerenstvo u nadzoru nad lokalnim referendumom u županiji, raspusti županijsko povjerenstvo za provedbu lokalnog referenduma zatražit će od županijske skupštine imenovanje novog povjerenstva, a ako raspusti gradsko, odnosno općinsko povjerenstvo za provedbu lokalnog referenduma zatražit će od županijskog povjerenstva imenovanje novog gradskog, odnosno općinskog povjerenstva.

Ako Državno povjerenstvo u nadzoru nad lokalnim referendumom u Gradu Zagrebu, gradu, odnosno općini raspusti povjerenstvo Grada Zagreba, gradsko, odnosno općinsko povjerenstvo za provedbu lokalnog referenduma u Gradu Zagrebu, gradu, odnosno općini, zatražit će od predstavničkog tijela imenovanje novog povjerenstva.

Ako Državno povjerenstvo raspusti glasački odbor, zatražit će od povjerenstva Grada Zagreba, gradskog, odnosno općinskog povjerenstva za provedbu lokalnog referenduma u Gradu Zagrebu, gradu, odnosno općini imenovanje novog glasačkog odbora.

Ponavljanje glasovanja

Članak 67.

Ako je raspušten glasački odbor ili su povrede u radu povjerenstva takve da se ne mogu utvrditi rezultati referenduma na pojedinom glasačkom mjestu, u pojedinoj županiji, Gradu Zagrebu, gradu ili općini, Državno povjerenstvo naložit će ponavljanje glasovanja na području za koje je utvrđeno glasačko mjesto, u županiji, Gradu Zagrebu, gradu ili općini.

Žalba

Članak 68.

Protiv rješenja Državnog povjerenstva podnositelj prigovora ima pravo žalbe Ustavnom sudu Republike Hrvatske, u roku od 48 sati od primitka pobijanog rješenja putem Državnog povjerenstva.

Ustavni sud Republike Hrvatske dužan je donijeti odluku o žalbi u roku od 48 sati od dana primitka žalbe.

X. PRIJELAZNE I ZAVRŠNE ODREDBE

Članak 69.

Stupanjem na snagu ovoga Zakona prestaje važiti Zakon o referendumu i drugim oblicima osobnog sudjelovanja u obavljanju državne vlasti i lokalne i područne (regionalne) samouprave („Narodne novine“ broj 33/96, 92/01, 58/06 – Odluka USRH, 69/07 – Odluka USRH i 38/09).

Članak 70.

Ovaj Zakon stupa na snagu osmoga dana od dana objave u „Narodnim novinama“, osim članka 4. koji stupa na snagu danom pristupanja Republike Hrvatske Europskoj uniji.

O b r a z l o Ź e n j e

Uz članak 1.

Ovim člankom utvrđen je predmet uređenja Zakona – raspisivanje i provedba referenduma.

Uz članak 2.

Ovim člankom određeno je što je referendum. Referendum je oblik neposrednog odlučivanja birača o pitanjima određenim Ustavom Republike Hrvatske i o pitanjima iz samoupravnog djelokruga jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave određenim zakonom i statutom. Također je određeno da se neposredno odlučivanje birača može provoditi na državnom i lokalnom referendumu te da državni i lokalni referendum mogu biti obvezujući i savjetodavni.

Uz članak 3.

Ovim člankom propisano je pravo odlučivanja na referendumu. Pravo odlučivanja na referendumu imaju hrvatski državljani s navršениh 18 godina tj. birači koji imaju opće i jednako biračko pravo. Glede lokalnog referenduma dodatno je još utvrđeno da na lokalnom referendumu imaju pravo odlučivati birači koji imaju prebivalište na području jedinice lokalne, odnosno područne (regionalne) samouprave za koju je raspisan referendum.

Uz članak 4.

Ovim člankom propisano je pravo odlučivanja državljana druge države članice Europske unije koji pod jednakim uvjetima koji vrijede za državljane Republike Hrvatske mogu neposredno sudjelovati u obavljanju lokalnih poslova, putem lokalnog referenduma i to na način propisan odredbama zakona kojim se uređuje ostvarivanje prava državljana drugih država članica Europske unije u izborima za predstavnička tijela jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave.

Uz članak 5.

Ovim člankom određena je nemogućnost pozivanja na odgovornost. Nitko naime, ne može biti pozvan na odgovornost zbog odlučivanja na referendumu ili zbog toga što na njemu nije sudjelovao.

Uz članak 6.

Ovim člankom uređeno je raspisivanje državnog referenduma te je određeno da državni referendum mogu raspisati Hrvatski sabor i predsjednik Republike Hrvatske. Hrvatski sabor može raspisati državni referendum o prijedlogu za promjenu Ustava, o prijedlogu zakona ili o drugom pitanju iz svog djelokruga. Hrvatski sabor može raspisati i savjetodavni referendum o drugim pitanjima iz svog djelokruga, osim o prijedlogu za promjenu Ustava i o prijedlogu zakona. Predsjednik Republike može na prijedlog Vlade i uz supotpis predsjednika Vlade raspisati državni referendum o prijedlogu promjene Ustava ili o drugom pitanju za koje drži da je važno za neovisnost, jedinstvenost i opstojnost Republike Hrvatske. Održavanje referenduma koji mogu raspisati Hrvatski Sabor (uz iznimku savjetodavnog referenduma) i Predsjednik Republike kako je to prethodno objašnjeno, može zatražiti i deset posto od

ukupnog broja birača u Republici Hrvatskoj. U kojem slučaju Hrvatski sabor je dužan raspisati referendum. Posebno je određeno da se radi donošenja odluke o udruživanju Republike Hrvatske u savez s drugim državama mora raspisati državni referendum.

Uz članak 7.

Ovim člankom uređeno je raspisivanje lokalnog referenduma te je propisano da se lokalni referendum raspisuje predstavničko tijelo jedinice lokalne, odnosno područne (regionalne) samouprave za područje jedinice lokalne, odnosno područne (regionalne) samouprave. Lokalni referendum predstavničko tijelo pod uvjetima propisanim zakonom kojim se uređuje sustav lokalne i područne (regionalne) samouprave i statutom, može raspisati referendum radi odlučivanja o prijedlogu o promjeni statuta, o prijedlogu općeg akta ili drugog pitanja iz djelokruga predstavničkog tijela, kao i o drugim pitanjima određenim zakonom i statutom jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave.

Uz članak 8.

Ovim člankom propisana je nadležnost za raspisivanje lokalnog referenduma ovisno o tome za koje područje se referendum raspisuje. Naime, lokalni referendum u županiji raspisuje županijska skupština, u gradu gradsko vijeće, a u općini općinsko vijeće. Također je propisano tko je ovlašten podnijeti prijedlog za raspisivanje referenduma. Tako je određeno da se referendum raspisuje na prijedlog jedne trećine članova predstavničkog tijela, na prijedlog župana, gradonačelnika Grada Zagreba, gradonačelnika odnosno općinskog načelnika ili na prijedlog dvadeset posto od ukupnog broja birača u jedinici. Pored toga dodatno je propisano da se u Gradu Zagrebu, gradu i općini referendum raspisuje i na prijedlog polovine mjesnih odbora odnosno gradskih četvrti.

Uz članak 9.

Ovim člankom propisano je organiziranje izjašnjavanja birača o potrebi raspisivanja referenduma. Glede državnog referenduma propisano je da ukoliko birači ocijene da postoji potreba za raspisivanjem referenduma o prijedlogu za promjenu Ustava Republike Hrvatske, o prijedlogu zakona ili o drugom pitanju iz djelokruga Hrvatskoga sabora ili o pitanju za koje drže da je važno za neovisnost, jedinstvenost i opstojnost Republike Hrvatske, osnovat će Organizacijski odbor za izjašnjavanje birača o potrebi da se zatraži raspisivanje državnog referenduma. Što se tiče lokalnog referenduma određen je da ako birači ocijene da postoji potreba za raspisivanjem lokalnog referenduma radi odlučivanja o prijedlogu o promjeni statuta, o prijedlogu općeg akta ili drugog pitanja iz djelokruga predstavničkog tijela, kao i o drugih pitanjima određenim zakonom i statutom jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave, odredit će jednu ili više osoba (Organizatora) za organiziranje izjašnjavanja birača o potrebi raspisivanja lokalnog referenduma.

Uz članak 10.

Ovim člankom regulirana je odluka o izjašnjavanju birača o potrebi raspisivanja državnog, odnosno lokalnog referenduma. Naime, Organizacijski odbor tj. Organizator donosi odluku o izjašnjavanju birača o potrebi raspisivanja državnog, odnosno lokalnog referenduma, odluka koja sadrži razloge i ocjenu potrebe za raspisivanje državnog referenduma, jasno formulirano pitanje o kojem se traži raspisivanje državnog referenduma te rok unutar kojeg će se sakupljati potpisi birača koji ne može biti duži od 30 dana. Navedena odluka objavljuje se u dnevnom tisku i drugim sredstvima javnog priopćavanja ako je riječ o državnom

referendumu, a ako se radi o lokalnom referendumu odluka se objavljuje u lokalnim sredstvima javnog priopćavanja.

Uz članak 11.

Ovim člankom regulirana su mjesta za izjašnjavanje birača. Izjašnjavanje birača o potrebi raspisivanja referenduma i državnog i lokalnog može se održavati na svakom za to prikladnom mjestu utvrđenom odlukom predstavničkog tijela jedinice lokalne samouprave. Organizacijski odbor, odnosno Organizator dužan je prijaviti mjesta na kojima će se održavati izjašnjavanje birača policijskoj upravi na čijem se području izjašnjavanje održava i to pet dana prije početka izjašnjavanja. Mjesta na kojima će se održavati izjašnjavanje moraju biti označena i uočljiva, a njihovo označavanje ne smije sadržavati državna obilježja.

Uz članak 12.

Ovim člankom uređen je sadržaj popisa za izjašnjavanje koji mora biti u uvezanim listovima koji će sadržavati jasno formulirano pitanje o kojem se traži raspisivanje referenduma i jasno odijeljene vodoravne redove unaprijed obrojčane rednim brojevima. Birači upisuju u prvi slobodni red uvezanog popisa svoje ime i prezime, adresu prijavljenog prebivališta prema važećoj osobnoj iskaznici i osobni identifikacijski broj (OIB) te se osobno potpisuju.

Uz članak 13.

Ovim člankom uređeno je pravo na izjašnjavanje o potrebi održavanja referenduma. Naime, propisano je da se birač može izjasniti samo na jednom od mjesta na kojem se održava izjašnjavanje te utvrđeno da se izjašnjavati mogu birači koji imaju pravo odlučivati na referendumu čije se raspisivanje traži.

Uz članak 14.

Ovim člankom uređena je dostava popisa koji se nakon isteka roka za sakupljanje potpisa birača svi dostavljaju Organizacijskom odboru, odnosno Organizatoru koji provjerava je li izjašnjavanje provedeno u skladu sa zakonom.

Uz članak 15.

Ovim člankom utvrđeno je da je rok za dostavu zahtjeva za raspisivanje državnog referenduma 3 dana od isteka roka određenog za prikupljanje potpisa, rok unutar kojeg Organizacijski odbor ako utvrdi da se o potrebi za raspisivanje državnog referenduma izjasnilo deset posto birača od ukupnog broja birača u Republici Hrvatskoj upućuje zahtjev za raspisivanje državnog referenduma predsjedniku Hrvatskoga sabora. Što se tiče roka za dostavu zahtjeva za raspisivanje lokalnog referenduma, propisano da ako Organizator utvrdi da se o potrebi raspisivanja lokalnog referenduma izjasnilo dovoljno birača na način propisan Zakonom, uputit će predsjedniku predstavničkog tijela zahtjev za raspisivanje referenduma u roku od 3 dana od dana isteka roka određenog za prikupljanje potpisa. Također je propisano da se pored zahtjeva dostavljaju i svi popisi kojima se dokazuje da je raspisivanje državnog, odnosno lokalnog referenduma zatražio potreban broj birača.

Uz članak 16.

Ovim člankom uređeno je postupanje Hrvatskog sabora po zaprimanju zahtjeva za raspisivanje državnog referenduma. Određeno je da kada zaprimi zahtjev za raspisivanje državnog referenduma, Hrvatski sabor može zatražiti u roku od 30 dana da nadležna tijela državne uprave u okviru svojeg djelokruga provjere je li se o potrebi raspisivanja državnog referenduma izjasnilo deset posto birača od ukupnog broja birača u Republici Hrvatskoj na način propisan ovim Zakonom. Tom prilikom Hrvatski će odrediti rok u kojem podaci moraju

biti provjereni. Isto tako određeno je da Hrvatski sabor može u roku od 30 dana od dana kada zaprimi zahtjev za raspisivanje državnog referenduma, zatražiti od Ustavnog suda Republike Hrvatske da utvrdi je li sadržaj referenduskog pitanja u skladu s Ustavom i jesu li ispunjene pretpostavke iz članka 86. stavka 1. do 3. Ustava Republike Hrvatske za njegovo raspisivanje. Ukoliko nadležna tijela državne uprave utvrde da nisu ispunjeni uvjeti za raspisivanje državnog referenduma i o istome obavijeste Hrvatski sabor, referendum se neće raspisati. Referendum se također neće održati ako Ustavni sud Republike Hrvatske utvrdi da sadržaj referenduskog pitanja nije u skladu s Ustavom Republike Hrvatske, odnosno da nisu ispunjene pretpostavke iz članka 86. stavka 1. do 3. Ustava Republike Hrvatske za njegovo raspisivanje.

Uz članak 17.

Ovim člankom određen je rok za raspisivanje državnog referenduma koji iznosi 120 dana i to od dana kada je zahtjev zaprimljen u Hrvatskom saboru. Ako je Hrvatski sabor zatražio provjeru podataka od nadležnih tijela državne uprave rok za raspisivanje referenduma od 120 dana računa se od dana dostave obavijesti da se o potrebi raspisivanja državnog referenduma izjasnilo deset posto birača od ukupnog broja birača u Republici Hrvatskoj na način propisan ovim Zakonom, a ako je Hrvatski sabor zatražio ocjenu ustavnosti rok se računa od dana kada je u Ustavni sud Republike Hrvatske utvrdio da je sadržaj referenduskog pitanja u skladu s Ustavom Republike Hrvatske, odnosno da su ispunjene pretpostavke iz članka 86. stavka 1. do 3. Ustava Republike Hrvatske za njegovo raspisivanje.

Uz članak 18.

Ovim člankom uređeno je postupanje predstavničkog tijela jedinice lokalne, odnosno područne (regionalne) samouprave po zaprimanju zahtjeva za raspisivanje lokalnog referenduma. Kada zaprimi zahtjev za raspisivanje lokalnog referenduma, predstavničko tijelo može zatražiti u roku od 15 dana da nadležna tijela državne uprave u okviru svojeg djelokruga provjere je li se o potrebi raspisivanja lokalnog referenduma izjasnilo dvadeset posto birača od ukupnog broja birača u jedinici na način propisan Zakonom. Ako predstavničko tijelo zatraži provjeru podataka odredit će rok u kojem podaci moraju biti provjereni. Kada nadležno tijelo državne uprave utvrdi i obavijesti predstavničko tijelo da nisu ispunjeni uvjeti za raspisivanje lokalnog referenduma, referendum se neće raspisati.

Uz članak 19.

Ovim člankom propisan je rok za raspisivanje lokalnog referenduma. Rok iznosi 30 dana i to od dana kada je zahtjev zaprimljen u predstavničkom tijelu. Ako je predstavničko tijelo zatražilo provjeru podataka iz članka 18. Zakona, rok od 30 dana se računa od dana dostave obavijesti nadležnih tijela državne uprave.

Uz članak 20.

Ovim člankom propisano je da se nadzor zakonitosti odluke predstavničkog tijela jedinice lokalne, odnosno područne (regionalne) samouprave o raspisivanju lokalnog referenduma provodi sukladno zakonu kojim se uređuje nadzor zakonitosti rada i akata tijela jedinice lokalne, odnosno područne (regionalne) samouprave.

Uz članak 21.

Ovim člankom uređeno je odlučivanje te je propisano da birači na referendumu odlučuju neposredno tajnim glasovanjem. Propisano je i da se na referendumu odlučuje većinom birača koji su pristupili referendumu te je odluka donesena na referendumu obvezatna. Na

savjetodavnom referendumu se također odlučuje većinom birača koji su pristupili referendumu, međutim donesena odluka nije obvezatna.

Uz članak 22.

Ovim člankom propisana su određena ograničenja. Propisano je naime, da nadležno tijelo državne vlasti i tijelo lokalne odnosno područne (regionalne) samouprave prije proteka roka od godine dana od dana održavanja referenduma, nema pravo donijeti pravni akt ili odluku koja je sadržajno suprotna odluci donesenoj na referendumu. Isto tako propisano je da se o istom pitanju, odnosno pitanjima ne može ponovno raspisati referendum prije proteka roka od dvanaest mjeseci od dana održanog referenduma. Naveden ograničenja ne odnose slučajeve obveznog raspisivanja referenduma – dakle, kada raspisivanje referenduma zatraži deset posto od ukupnog broja birača u Republici Hrvatskoj te kada se referendum raspisuje radi donošenja odluke o udruživanju Republike Hrvatske u savez s drugim državama.

Uz članak 23.

Ovim člankom uređen je sadržaj odluke o raspisivanju referenduma. Odluka kojom se raspisuje referendum sadrži: naziv tijela koje raspisuje referendum, područje za koje se raspisuje referendum, referendumsko pitanje ili naziv akta o kojem će birači odlučivati na referendumu, odnosno jedan ili više prijedloga o kojem će birači odlučivati na referendumu, obrazloženje referenduskog pitanja, odnosno akta o kojem se raspisuje referendum, odnosno obrazloženje jednog ili više prijedloga o kojem će birači odlučivati na referendumu te dan održavanja referenduma.

Uz članak 24.

Ovim člankom propisana je obveza objavljivanja odluka o raspisivanju državnog referenduma koja se objavljuje u „Narodnim novinama“, dnevnom tisku i drugim sredstvima javnog priopćavanja, dok se odluka o raspisivanju lokalnog referenduma objavljuje u službenom glasilu jedinice lokalne, odnosno područne (regionalne) samouprave, lokalnom dnevnom tisku, drugim sredstvima javnog priopćavanja i na drugi pogodan način.

Uz članak 25.

Ovim člankom propisan je rok za održavanje referenduma. Tako je propisano da se državni referendum radi donošenja odluke o udruživanju Republike Hrvatske u savez s drugim državama mora održati u roku od 30 dana od dana donošenja odluke Hrvatskog sabora. Od dana objave odluke o raspisivanju navedenog referenduma do dana održavanja referenduma ne smije proći manje od 20 niti više od 40 dana. Što se tiče državnog referenduma o ostalim pitanjima te lokalnog referenduma određeno je da od dana objave odluke o raspisivanju državnog referenduma o drugim pitanjima i lokalnog referenduma do dana održavanja referenduma ne smije proći manje od 30 niti više od 60 dana.

Uz članak 26.

Ovim člankom propisana su tijela za provedbu referenduma. To su: Državno izborno povjerenstvo Republike Hrvatske, županijsko povjerenstvo, povjerenstvo Grada Zagreba, gradsko povjerenstvo i općinsko povjerenstvo za provedbu referenduma te glasački odbori.

Uz članak 27.

Ovim člankom propisano je da je Državno izborno povjerenstvo (u daljnjem tekstu: Državno povjerenstvo) stalno i neovisno tijelo čiji se sastav i način izbora uređuje posebnim Zakonom.

Uz članak 28.

Ovim člankom propisan je sastav povjerenstava za provedbu referenduma te je određeno da povjerenstva za provedbu referenduma imaju predsjednika, zamjenika predsjednika i četiri člana, pri čemu je posebno određeno da predsjednik, zamjenik predsjednika i članovi povjerenstava moraju biti pravne struke.

Uz članak 29.

Ovim člankom propisan je način imenovanja članova povjerenstava. Tijelo ovlašteno za imenovanje povjerenstava zavisi o tome da li je riječ o državnom referendumu ili lokalnom te da li je kod lokalnog referenduma riječ o lokalnom referendumu u županiji, gradu ili općini. Naime, za provedbu državnog referenduma Državno povjerenstvo imenuje županijska povjerenstva i povjerenstvo Grada Zagreba, a županijska povjerenstva imenuju gradska i općinska povjerenstva. Za provedbu lokalnog referenduma u županiji županijska skupština imenuje županijsko povjerenstvo, a županijsko povjerenstvo imenuje gradska i općinska povjerenstva. Za provedbu lokalnog referenduma u Gradu Zagrebu, gradu i općini, Gradska skupština Grada Zagreba imenuje povjerenstvo Grada Zagreba, a gradsko, odnosno općinsko vijeće imenuju gradsko, odnosno općinsko povjerenstvo.

Uz članak 30.

Ovim člankom uređeni su glasački odbori. Člankom je propisano da se za svako glasačko mjesto imenuje glasački odbor koji ima predsjednika, zamjenika predsjednika i četiri člana. Glasačke odbore imenuje povjerenstvo Grada Zagreba, gradsko i općinsko povjerenstvo i to za svako glasačko mjesto najkasnije u roku od osam dana prije održavanja referenduma.

Uz članak 31.

Ovim člankom propisane su ovlasti Državnog povjerenstva. Državno povjerenstvo tako brine za zakonitu provedbu državnog referenduma, određuje glasačka mjesta i imenuje predsjednika i članove glasačkog odbora u diplomatsko-konzularnim predstavništvima Republike Hrvatske, određuje vrijeme glasovanja, daje obvezatne upute za rad povjerenstava za provedbu državnog referenduma i glasačkih odbora u jedinicama lokalne i područne (regionalne) samouprave, propisuje obrasce u postupku pripreme i provedbe državnog referenduma, nadzire rad povjerenstva za provedbu državnog referenduma u jedinicama lokalne i područne (regionalne) samouprave i pruža im stručnu pomoć, utvrđuje i objavljuje službene rezultate provedenog glasovanja na državnom referendumu te obavlja druge poslove propisane zakonom. Glede obveznih uputa posebno je propisano da se obvezatne upute objavljuju u „Narodnim novinama“, na Hrvatskoj radioteleviziji i u dnevnom tisku.

Uz članak 32.

Ovim člankom propisane su ovlasti županijskog povjerenstva koje tako brine se za zakonitu provedbu referenduma u županiji, nadzire rad gradskih i općinskih povjerenstva, obavlja sve tehničke pripreme za provedbu državnog referenduma u skladu s obvezatnim uputama Državnog povjerenstva, kod provođenja državnog referenduma prikuplja i zbraja rezultate glasovanja na glasačkim mjestima u županiji i dostavlja ih Državnom povjerenstvu, kod provođenja lokalnog referenduma u županiji određuje vrijeme glasovanja, kod provođenja lokalnog referenduma u županiji daje upute za rad gradskih i općinskih povjerenstava te glasačkih odbora, propisuje obrasce u postupku pripreme i provedbe lokalnog referenduma u županiji, utvrđuje i proglašava rezultat lokalnog referenduma u županiji te obavlja i druge poslove određene ovim Zakonom.

Uz članak 33.

Ovim člankom utvrđene su ovlasti povjerenstva Grada Zagreba. Povjerenstvo Grada Zagreba naime, brine se za zakonitu provedbu referenduma u Gradu Zagrebu, obavlja sve tehničke pripreme za provedbu državnog referenduma u skladu s obvezatnim uputama Državnog povjerenstva, određuje glasačka mjesta i imenuje glasačke odbore u Gradu Zagrebu, kod provođenja državnog referenduma prikuplja i zbraja rezultate glasovanja s glasačkih mjesta u Gradu Zagrebu i dostavlja ih Državnom povjerenstvu, kod provođenja lokalnog referenduma u Gradu Zagrebu određuje vrijeme glasanja, kod provođenja lokalnog referenduma u Gradu Zagrebu utvrđuje i proglašava rezultat referenduma te obavlja i druge poslove određene ovim Zakonom

Uz članak 34.

Ovim člankom utvrđene su ovlasti gradskog, odnosno općinskog povjerenstvo koje tako brine se za zakonitu provedbu referenduma u gradu, odnosno općini, određuje glasačka mjesta i imenuje glasačke odbore u gradu, odnosno općini, kod provođenja državnog referenduma, odnosno lokalnog referenduma u županiji prikuplja i zbraja rezultate glasovanja sa glasačkih mjesta u gradu, odnosno općini i dostavlja ih županijskom povjerenstvu, kod provođenja lokalnog referenduma u županiji obavlja sve tehničke pripreme za provedbu referenduma u skladu s uputama županijskog povjerenstva, kod provođenja lokalnog referenduma u gradu, odnosno općini određuje vrijeme glasanja, kod provođenja lokalnog referenduma u gradu, odnosno općini utvrđuje i proglašava rezultat referenduma te obavlja ostale poslove određene zakonom.

Uz članak 35.

Ovim člankom utvrđeno je da glasački odbori izravno provode glasovanje birača na glasačkom mjestu te osiguravaju pravilnost i tajnost glasovanja.

Uz članak 36.

Ovim člankom propisana su glasačka mjesta na državnom referendumu. Propisano je da se glasovanje na državnom referendumu obavlja, u pravilu, na glasačkim mjestima u Republici Hrvatskoj. Birači koji imaju prebivalište u Republici Hrvatskoj glasuju na biračkim mjestima na području Republike Hrvatske određenima prema njihovom prebivalištu. Birači koji imaju prebivalište u Republici Hrvatskoj, a na dan održavanja referenduma se zateknu izvan granica Republike Hrvatske, glasuju u sjedištima diplomatsko-konzularnih predstavništava Republike Hrvatske u stranoj državi u kojoj se nalaze ili na koji drugi način određen zakonom. Birači koji nemaju prebivalište u Republici Hrvatskoj glasuju na biračkim mjestima u sjedištima diplomatsko-konzularnih predstavništava Republike Hrvatske u stranoj državi u kojoj prebivaju.

Uz članak 37.

Ovim člankom propisana su posebna glasačka mjesta te imenovanje glasačkih odbora na tim mjestima. Naime, birači na službi u oružanim snagama Republike Hrvatske glasuju na državnom referendumu na glasačkim mjestima koja će odrediti ministar nadležan za oružane snage. Birači koji se kao članovi posade pomorskih i riječnih brodova Hrvatske trgovačke mornarice na dan provedbe državnog referenduma zateknu izvan granica Republike Hrvatske glasuju na glasačkim mjestima koja će odrediti ministar nadležan za pomorski promet. Birači lišeni slobode glasuju na državnom referendumu na glasačkim mjestima za provedbu glasovanja koja će odrediti ministar nadležan za zatvorski sustav. Prijedlog za imenovanje glasačkih odbora na prethodno navedenim posebnim glasačkim mjestima iz nadležna ministarstva dostavit će povjerenstvima za provedbu državnog referenduma u roku od 8 dana

od dana određivanja glasačkog mjesta. Po zaprimljenom tog prijedlogu nadležna povjerenstva za provedbu državnog referenduma imenovat će članove glasačkog odbora na posebnim glasačkim mjestima. Članove glasačkog odbora na glasačkim mjestima koja će odrediti ministar nadležan za oružane snage imenuje povjerenstvo Grada Zagreba, odnosno gradsko i općinsko povjerenstvo za provedbu državnog referenduma na čijem se području nalaze ta glasačka mjesta, dok članove glasačkog odbora na glasačkim mjestima koja će odrediti ministar nadležan za pomorski promet, odnosno ministar nadležan za zatvorski sustav imenuje povjerenstvo Grada Zagreba, odnosno gradsko i općinsko povjerenstvo za provedbu državnog referenduma na čijem je području sjedište trgovačkog društva koje je vlasnik broda, odnosno na čijem je području ustanova u kojoj se nalaze osobe lišene slobode.

Uz članak 38.

Ovim člankom uređena su glasačka mjesta na lokalnom referendumu. Naime, glasovanje na lokalnom referendumu obavlja se na glasačkim mjestima na području Grada Zagreba, grada i općine. Birači koji imaju prebivalište na području jedinice lokalne, odnosno područne (regionalne) samouprave glasuju na glasačkim mjestima određenima prema njihovom prebivalištu.

Uz članak 39.

Ovim člankom propisan je način određivanja glasačkih mjesta. Nadležna povjerenstva za provedbu referenduma objavit će koja su glasačka mjesta određena, s naznakom koji birači imaju pravo glasovati na pojedinom mjestu, najkasnije pet dana prije održavanja referenduma. Nadležna povjerenstva odredit će glasačka mjesta ovisno o broju birača, odnosno prostornoj udaljenosti, na način da broj birača na jednom glasačkom mjestu omogućí glasovanje svih birača u vremenu određenom za glasovanje. Svakom glasačkom mjestu određuje se redni broj.

Uz članke 40. i 41.

Ovim člancima propisana je prostorija za glasovanje koja mora biti uređena i opremljena na način koji osigurava tajnost glasovanja, a u istoj se moraju isticati državni simboli u skladu s Ustavom Republike Hrvatske i Zakonom o grbu, zastavi i himni Republike Hrvatske te zastavi i lenti Predsjednika Republike Hrvatske. U istim prostorijama mogu se isticati i obilježja jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave sukladno njihovom statutu. Također je regulirano pitanje održavanja reda i mira. Predsjednik glasačkog odbora brine se o održavanju reda i mira na glasačkom mjestu za vrijeme glasovanja koji može zatražiti pomoć policije ako je to nužno radi očuvanja reda i mira te radi nesmetanog odvijanja glasovanja. Također je propisano da nitko, osim pripadnika policije na poziv predsjednika glasačkog odbora, ne smije na glasačko mjesto doći naoružan.

Uz članke 42. i 43.

Ovim člancima uređeno je pitanje utvrđivanja identiteta te davanje uputa. Predsjednik glasačkog odbora ili od njega ovlaštenu član dužan je za svakog birača koji pristupi glasovanju utvrditi identitet i provjeriti da li je upisan u izvadak iz popisa birača za dotično glasačko mjesto. Identitet birača se utvrđuje važećom identifikacijskom ispravom. Ukoliko se ustanovi da birač nije upisan u izvadak iz popisa birača, predsjednik glasačkog odbora ili od njega ovlaštenu član neće mu dozvoliti glasovanje, osim ako birač svoje biračko pravo na tom glasačkom mjestu ne dokaže potvrdom nadležnog državnog tijela. Po utvrđivanju prava na glasovanje na glasačkom mjestu, član glasačkog odbora biraču predaje glasački listić, objašnjava način popunjavanja i upućuje ga na mjesto glasovanja. Članovi glasačkog odbora dužni su biračima dati potrebna objašnjenja o predmetu referenduma i načinu glasovanja.

Uz članak 44.

Ovim člankom uređeni su posebni načini izjašnjavanja. Naime, birač koji zbog invalidnosti ili zbog toga što je nepismen ne bi mogao glasovati na način kako je to predviđeno Zakonom, može doći na glasačko mjesto s drugom osobom koja je pismena i koja će po njegovoj volji i uputi zaokružiti odgovor. Nadalje, birač koji zbog teže bolesti, tjelesnog oštećenja ili nemoći nije u mogućnosti pristupiti na glasačko mjesto, može o tome obavijestiti glasački odbor, koji će mu omogućiti glasovanje. U tu svrhu predsjednik glasačkog odbora odredit će dva člana ili zamjenike članova koji će doći na mjesto gdje se birači nalaze i omogućiti mu tajno glasovanje. Birač će sam staviti glasački listić u omotnicu i zatvoriti je u nazočnosti članova glasačkog odbora, koji će ju po dolasku na glasačko mjesto ubaciti u glasačku kutiju. Glasovanje izvršeno na prethodno opisane načine poimenično će se navesti u zapisnik o radu glasačkog odbora.

Uz članak 45.

Ovim člankom uređen je način glasovanja koji se obavlja glasačkim listićima. Na svakom glasačkom listiću mora biti naznačena vrsta referendumu za koji se koristi. Glasački listić sadrži pitanje, odnosno jedan ili više prijedloga o kojem, odnosno kojima birač treba odlučiti na referendumu. Svaki glasački listić mora imati otisnut serijski broj. Glasački listić za glasovanje na državnom referendumu tiska se u državnoj tiskari pod neposrednim nadzorom Državnog povjerenstva. Glasački listić za glasovanje na lokalnom referendumu tiska se u državnoj tiskari pod neposrednim nadzorom nadležnog povjerenstva za provedbu lokalnog referendumu.

Uz članak 46.

Ovim člankom uređen je način glasovanja te je propisano da pitanje, odnosno jedan ili više prijedloga na glasačkom listiću moraju biti tako napisani da birač koji glasuje može o pitanju odlučiti »ZA« ili »PROTIV«, odnosno na nedvojben način odlučiti se za jedan od prijedloga. Kada se na referendumu odlučuje o nekom pitanju birač na glasačkom listiću zaokružuje riječ »ZA« ili »PROTIV«. Kada se na referendumu odlučuje o jednom između više prijedloga birač na glasačkom listiću zaokružuje redni broj prijedloga za koji glasuje.

Uz članke 47. i 48.

Ovim člancima uređeni su važeći i nevažeći glasački listići. Važeći glasački listić je onaj iz kojega se na siguran i nedvojben način može utvrditi je li birač glasovao „ZA“ ili „PROTIV“ referendumskog pitanja, odnosno za koji je prijedlog glasovao, dok je nevažeći glasački listić je neispunjeni glasački listić, glasački listić popunjen na način da se ne može sa sigurnošću utvrditi je li se birač izjasnio „ZA“ ili „PROTIV“ te glasački listić na kojem se birač izjasnio za dva ili više prijedloga.

Uz članak 49.

Ovim člankom propisano je trajanje glasovanja te je određeno da glasovanje traje neprekidno od sedam do devetnaest sati. Glasačka mjesta zatvaraju se u devetnaest sati, a biračima koji su se u to vrijeme zatekli na glasačkom mjestu mora se omogućiti glasovanje. Po završenom glasovanju glasački odbor će najprije prebrojiti neupotrijebljene glasačke listiće, staviti ih u poseban omot koji će zapečatiti te će potom utvrditi ukupan broj birača koji su glasovali na tom glasačkom mjestu prema izvratku iz popisa birača i potvrdama nadležnog tijela. Nakon utvrđivanja broja birača koji su glasovali, glasački odbor pristupa otvaranju glasačke kutije, prebrojavanju glasačkih listića i broja glasova.

Uz članak 50.

Ovim člankom propisano je prebrojavanje glasačkih listića. Određeno je da ako se prilikom prebrojavanja glasačkih listića utvrdi da je njihov broj manji od utvrđenog broja birača koji su glasovali, vrijedi rezultat glasovanja po glasačkim listićima. Ako se prilikom prebrojavanja glasačkih listića utvrdi da je njihov broj veći od utvrđenog broja birača koji su glasovali, glasački odbor o tome odmah obavještava nadležno povjerenstvo za provedbu referenduma, uz dostavu izvješća koje će odmah raspustiti glasački odbor, imenovati novi, a glasovanje na tom mjestu poništiti. Glasovanje na tom glasačkom mjestu se ponavlja sedmog dana od dana prvog glasovanja.

Uz članak 51. i 52.

Ovim člancima propisno je što sadrži zapisnik glasačkog odbora (dan i mjesto održavanja referenduma i predmet referenduma, osobna imena članova glasačkih odbora, ukupan broj birača prema izvratku iz popisa birača, broj birača koji su glasovali prema izvratku iz popisa birača, broj birača koji su glasovali na osnovu potvrde nadležnog tijela, broj neupotrijebljenim glasačkih listića, ukupan broj važećih glasačkih listića, ukupan broj nevažećih glasačkih listića, broj glasova »ZA« kad se glasovalo o nekom pitanju, broj glasova »PROTIV« kad se glasovalo o nekom pitanju, broj glasova za svaki od prijedloga kad se glasovalo između više prijedloga, druge činjenice važne za glasovanje i rad glasačkog odbora) te je utvrđena obveza dostave zapisnika u roku od 12 sati nakon zatvaranja glasačkog mjesta.

Uz članak 53.

Ovim člankom određen je rok za utvrđivanje rezultata glasovanja. Naime, povjerenstvo Grada Zagreba, gradsko povjerenstvo i općinsko povjerenstvo za provedbu državnog referenduma po primitku glasačkog materijala sa svih glasačkih mjesta utvrdit će rezultate glasovanja najkasnije u roku od 36 sati nakon zatvaranja glasačkih mjesta.

Uz članke 54. i 55.

Ovim člancima propisan je sadržaj zapisnika povjerenstva te određena obveza njegove dostave. Povjerenstvo za provedbu referenduma sastavlja zapisnik o svom radu u koji se unosi broj birača upisanih u popis birača na svom području, broj birača koji su glasovali na osnovu potvrde nadležnog tijela, broj neupotrijebljenih glasačkih listića, broj važećih glasačkih listića, broj nevažećih glasačkih listića, broj glasova »ZA«, broj glasova »PROTIV«, broj glasova za svaki od prijedloga te druge činjenice važne za glasovanje i rad povjerenstva za provedbu referenduma. Gradsko i općinsko povjerenstvo za provedbu državnog referenduma dužno je zapisnik o svom radu dostaviti županijskom povjerenstvu za provedbu državnog referenduma, a prije isteka roka od 36 sati od zatvaranja glasačkih mjesta.

Uz članak 56.

Ovim člankom uređeno je izvješće o utvrđivanju rezultata glasovanja. Propisano je da je županijsko povjerenstvo, odnosno povjerenstvo Grada Zagreba za provedbu državnog referenduma dužno utvrditi rezultate glasovanja na državnom referendumu održanom u županiji, odnosno u Gradu Zagrebu te izvješće o utvrđivanju rezultata glasovanja dostaviti Državnom povjerenstvu u roku od 48 sati od zatvaranja glasačkih mjesta. Nadalje, kod provedbe lokalnog referenduma u županiji, nadležna gradska i općinska povjerenstva dužna su utvrditi rezultate glasovanja na lokalnom referendumu u županiji te izvješće o utvrđivanju rezultata glasovanja dostaviti županijskom povjerenstvu u roku od 48 sati od zatvaranja glasačkih mjesta, dok je kod provedbe lokalnog referenduma u Gradu Zagrebu, gradu i općini nadležna povjerenstva dužna su utvrditi rezultate glasovanja na lokalnom referendumu u Gradu Zagrebu, gradu i općini i sastaviti izvješće o utvrđivanju rezultata glasovanja u roku od

48 sati od zatvaranja glasačkih mjesta. Također je propisan i navedenih izvješća te je određeno da izvješće o utvrđivanju rezultata glasovanja sadrži ukupan broj birača upisanih u popis birača u županiji, Gradu Zagrebu, gradu odnosno općini i ukupan broj birača koji su glasovali na referendumu, broj neupotrijebljenih glasačkih listića, ukupan broj nevažećih glasačkih listića, ukupan broj glasova »ZA«, ukupan broj glasova »PROTIV« te ukupan broj glasova za svaki od prijedloga.

Uz članke 57 i 58.

Ovim člancima propisano je utvrđivanje rezultata na državnom referendumu te objavljivanje donesene odluke. Rezultat glasovanja na državnom referendumu utvrđuje Državno povjerenstvo na temelju ukupnog broja birača upisanih u popise birača i ukupnog broja birača koji su glasovali na referendumu, ukupnog broja nevažećih glasačkih listića, ukupnog broja glasova »ZA«, ukupnog broja glasova »PROTIV« te ukupnog broj glasova za svaki prijedlog. Nakon što utvrdi rezultate državnog referenduma Državno povjerenstvo dostaviti će izvješće i rezultate glasovanja na referendumu tijelu koje je raspisalo referendum, te će objaviti odluku donesenu na referendumu u „Narodnim novinama“, u dnevnom tisku kao i na Hrvatskoj radioteleviziji. Kod provedbe lokalnog referenduma, nadležno povjerenstvo dostavit će izvješće i rezultate glasovanja na referendumu predstavničkom tijelu jedinice koje je raspisalo lokalni referendum te objaviti odluku donesenu na lokalnom referendumu u službenom glasilu jedinice, lokalnim sredstvima javnog priopćavanja te na drugi pogodan način.

Uz članke 59. i 60.

Ovim člancima propisani su troškovi državnog i lokalnog referenduma. Sredstva za podmirenje troškova za provedbu državnog referenduma osiguravaju se u državnom proračunu i njima raspolaze Državno povjerenstvo. Državno povjerenstvo određuje način korištenja sredstava, provodi nadzor nad njihovim utroškom te dodjeljuje sredstva povjerenstvima za provedbu državnog i savjetodavnog referenduma. Sredstva za provedbu lokalnog referenduma osiguravaju se u proračunu jedinice lokalne, odnosno područne (regionalne) samouprave u kojoj se lokalni referendum provodi. Visinu naknade predsjedniku i članovima povjerenstva za provedbu lokalnog referenduma određuju župan, gradonačelnik Grada Zagreba, gradonačelnik, odnosno općinski načelnik.

Uz članke 61. do 68.

Ovim člancima regulirano je pitanje zaštite ustavnosti i zakonitosti referenduma. Određeno je da ustavnost i zakonitost državnog i lokalnog referenduma nadzire Državno povjerenstvo i Ustavni sud Republike Hrvatske. Zbog nepravilnosti pri provedbi državnog ili lokalnog referenduma na glasačkom mjestu, birač ima pravo podnijeti prigovor Državnom povjerenstvu u roku od 48 sati od završetka glasovanja. Državno povjerenstvo dužno je donijeti rješenje o prigovoru u roku od 48 sati od vremena kada mu je dostavljeno očitovanje i glasački materijal na koji se prigovor odnosi. Ovisno o tome da li su utvrđene nepravilnosti pri provedbi državnog, odnosno lokalnog referenduma, predviđena je mogućnost raspuštanja povjerenstva, odnosno glasačkog odbora. Ako je raspušten glasački odbor ili su povrede u radu povjerenstva takve da se ne mogu utvrditi rezultati referenduma na pojedinom glasačkom mjestu naložit će ponavljanje glasovanja na području za koje je utvrđeno glasačko mjesto. Protiv rješenja Državnog povjerenstva podnositelj prigovora ima pravo žalbe Ustavnom sudu Republike Hrvatske, u roku od 48 sati od primitka pobijanog rješenja putem Državnog povjerenstva. Ustavni sud Republike Hrvatske dužan je donijeti odluku o žalbi u roku od 48 sati od dana primitka žalbe.

Uz članke 69. i 70.

Ovim člancima utvrđeno je da stupanjem na snagu ovoga Zakona prestaje važiti Zakon o referendumu i drugim oblicima osobnog sudjelovanja u obavljanju državne vlasti i lokalne i područne (regionalne) samouprave („Narodne novine“ broj 33/96, 92/01, 58/06 – Odluka USRH, 69/07 – Odluka USRH i 38/09) te je određeno da Zakon stupa na snagu osmoga dana od dana objave u „Narodnim novinama“, uz iznimku članka 4. koji stupa na snagu danom pristupanja Republike Hrvatske Europskoj uniji.